

Beskæftigelsesregion
Hovedstaden & Sjælland

Den aktuelle mangel- og flaskehalssituation i Østdanmark Medio 2009.

August 2009

INDHOLDSFORTEGNELSE

SAMMENFATNING	3
BAGGRUND	4
MANGEL I ØSTDANMARK	4
FORSKEL PÅ MANGLEN ML. REGION HOVEDSTADEN OG REGION SJÆLLAND	7
MANGEL FORDELT PÅ ARBEJDSKRAFTSOPLANDE	7

SAMMENFATNING

- I forhold til en tilsvarende undersøgelse i foråret 2008 er antallet af forgæves rekrutteringer i Østdanmark faldet med 82 pct. Fordelt på regionerne er faldet i forgæves rekrutteringer 82 pct. i Region Hovedstaden og 80 pct. i Region Sjælland.
- Virksomhederne i Østdanmark har forgæves søgt medarbejdere til 3.729 stillinger i foråret 2009
- Heraf er 75 pct. registreret i Region Hovedstaden og 25 pct. i Region Sjælland
- Antallet af forgæves rekrutteringer svarer til 0,3 pct. af beskæftigelsen i Østdanmark, og det er 2,7 pct. af alle virksomheder, der forgæves har søgt at rekruttere
- Der er især registreret et markant fald i manglen indenfor bygge- & anlægsområdet og indenfor fremstillingssektoren.
- De største rekrutteringsproblemer er konstateret indenfor social- og sundhedsområdet i den offentlige sektor samt blandt akademikere
- Høj andel ældre beskæftiget i den offentlige sektor og små ungdomsårgange øger risikoen for permanent mangelsituation.
- Manglen på arbejdskraft indenfor det private erhvervsliv er typisk mere konjunkturafhængig, og manglen er da også faldet betydeligt mere i det private end i det offentlige
- Stillingskategorierne med størst mangel er sygeplejerske, pædagog, og taxichauffør.
- Der er generelt i de forskellige arbejdskraftoplande stor mangel indenfor de offentlige erhvervsområder, men i øvrigt stor forskel på hvordan manglen fordeler sig på de forskellige erhvervsområder.

Baggrund

Manglen på arbejdskraft er reduceret betydeligt i 2009 sammenlignet med de forudgående år. Efter at året 2008 markerede højdepunktet på det konjunkturopsving, der prægede dansk økonomi siden 2001 er konjunkturerne vendt, og ledigheden har været kraftigt stigende.

Som direkte følge af den forringede beskæftigelsessituation har virksomhederne i betydeligt mindre grad oplevet problemer med at rekruttere arbejdskraft, og det har givet sig udtryk i et stort fald i antallet af forgæves rekrutteringer (mangel). Beskæftigelsesregionens løbende registrering af mangelsituationen viser, at manglen var størst i efteråret 2007.

Mangel i Østdanmark¹

I alt 6.791 af de 14.112 virksomheder (svarende til 48 pct.), der har deltaget i den landsdækkende undersøgelse er beliggende i Østdanmark. Det svarer til at 8,6 pct. af virksomhederne i Østdanmark har bidraget.

I foråret 2009 er der forgæves søgt rekrutteret arbejdskraft til ca. 3.729 ledige stillinger i Østdanmark, svarende til knapt 45 pct. af hele landet.

I en tilsvarende survey i foråret 2008 angav virksomhederne ca. 20.100 forgæves rekrutteringer i Østdanmark og i efteråret 2008 blev godt 14.300 forgæves rekrutteringer registreret. Antallet af forgæves rekrutteringer er således faldet med 74 pct. det sidste halve år og med 81,5 pct. det sidste år, jvf. tabel 1.

Tabel 1. Mangel i Østdanmark, forår 2008, efterår 2008 og forår 2009.

	Antal Foråret 2008	Antal Efteråret 2008	Antal Foråret 2009	Udvikling i pct. 1. halvår 2008 - 1. halvår 2009	Udvikling i pct. 2. halvår 2008 - 1. halvår 2009
Østdanmark	20.138	14.349	3.729	-81,5	-74,0
Hovedstaden	15.452	10.642	2.784	-82,0	-73,8
Sjælland	4.686	3.708	944	-79,9	-74,5
Danmark	39.000	29.765	8.320	-78,7	-72,0

Kilde: Beskæftigelsesregion Hovedstaden og Sjælland

Note: Mangelangivelserne fremkommer som en opskalering af resultaterne af de halvårslige undersøgelser.

Antallet af forgæves rekrutteringer svarer til 0,3 pct. af alle arbejdspladser i regionen, (jvf. tabel 2), mod 1,1 i efteråret 2008, 1,6 i foråret 2008 og 2,6 pct. i efteråret 2007. På landsplan svarer antallet af forgæves rekrutteringer i foråret 2009 ligeledes til 0,3 pct. af alle beskæftigede, mod 1,1 i efteråret 2008 og 1,4 pct. i foråret 2008. Manglen i Østdanmark er således nu på niveau med resten af landet, efter i en periode at have været større end i resten af Danmark.

Tabel 2. Antal stillinger, der forgæves er søgt rekrutteret i forhold til antal arbejdspladser, Østdanmark foråret 2009

	Antal stillinger Foråret 2009	Forgæves rekruttering i forhold til antal arbejdspladser
Østdanmark	3.729	0,3%
Hovedstaden	2.784	0,3%
Sjælland	944	0,3%

Kilde: Beskæftigelsesregion Hovedstaden og Sjælland

Note: Opskalerede tal.

¹ I en periode på 2 måneder (ugerne 7-15) i foråret 2009 har 14.112 virksomheder (på landsplan) besvaret en survey, hvori de tilkendegiver, om de inden for de seneste 2 måneder forgæves har forsøgt at rekruttere medarbejdere. Kilde: Rambøll Management: Arbejdsmarkedsstyrelsen. Beskæftigelse og mangelsituationer i danske virksomheder, juni 2009.

Antallet af virksomheder, der har oplevet forgæves rekrutteringer er 1.987 i Østdanmark svarende til 2,7 pct. af alle virksomheder, jvf. tabel 3. Andelen på landsplan er 2,8 pct.

I efteråret 2008 blev der registreret forgæves rekrutteringer hos 6.791 i Østdanmark, svarende til knapt hver 10-ende virksomhed.

Tabel 3. Antal virksomheder, der forgæves har søgt at rekruttere, antal og andel, Østdanmark foråret 2009.

	Antal virksomheder Foråret 2009	Andel af alle virksomheder
Østdanmark	1.987	2,7%
Hovedstaden	1.521	3,0%
Sjælland	466	2,1%

Kilde: Beskæftigelsesregion Hovedstaden og Sjælland

Note: Opskalerede tal.

I tabel 4 er de forgæves rekrutteringer (manglen) opgjort på erhvervsområder og sorteret efter antal. Indenfor erhvervsområdet ” Sundhed, omsorg og personlig pleje” er registreret den største mangel i Østdanmark, idet der her er 672 forgæves rekrutteringer, svarende til 18 pct. af alle. I forhold til situationen for ½ år siden er den registrerede mangel faldet med 64 pct. i erhvervsgruppen.

Næstflest forgæves rekrutteringer er konstateret indenfor gruppen ”Akademisk arbejde”, (443 svarende til 12 pct. af alle). Her er registreret 62 pct. færre forgæves rekrutteringer sammenlignet med opgørelsen for efteråret 2008, men alligevel er erhvervsgruppen gået fra at være det femtestørste mangelområde i efteråret 2008 til nu at være det næststørste.

Det erhvervsområde, hvor der er registreret tredje flest forgæves rekrutteringer er ”Pædagogisk, socialt og kirkeligt arbejde” (”414 svarende til 11 pct.). Her er manglen aftaget med 67 pct. i forhold til efterårets opgørelse.

”Salg, indkøb og markedsføring” blev i efteråret 2008 noteret for den største mangel i Østdanmark, men er i den aktuelle opgørelse gået til at være det 6.-største mangelområde med 385 forgæves rekrutteringer, svarende til 10 pct. af alle. Faldet i antal forgæves rekrutteringer er her 80 pct.

Den største reduktion af mangel er registreret indenfor ”Bygge- og anlæg”, hvor der aktuelt er registreret mangel svarende til 81 personer eller 2 pct. af alle. Manglen er således faldet med 92 pct. på et halvt år.

Der tegner sig generelt et billede, hvor manglen er stor inden for privat og offentlig service, akademisk arbejde og indenfor visse kontor-, regnskabs- og finansfunktioner..

Sammenholdes dette med opgørelser over alderssammensætningen blandt de beskæftigede indenfor de forskellige brancher, så tegner der sig et billede, hvor manglen på arbejdskraft inden for social- uddannelses- og sundhedssektoren vil være en uomgængelig udfordring næsten uanset udviklingen i konjunkturerne. Det skyldes, at denne erhvervsgruppe har langt den største gruppe ansatte over 50 år. Mellem 30-40 pct. af de ansatte vil trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet indenfor de næste 10-15 år.

I modsætning hertil har de tidligere konstaterede mangelproblemer inden for bygge- og anlægssektoren og dele af fremstillingserhvervene vist sig at være mere konjunkturafhængige.

Tabel 4. Forgæves rekrutteringer i Østdanmark efteråret 2008 og foråret 2009, fordelt på erhvervsområder.

erhvervsgruppe	Opregnet_mangel				Ændring i pct.
	2. halvår 2008		1. halvår 2009		
	Antal	Andel	Antal	Andel	
Sundhed, omsorg og personlig pleje	1.852	13%	672	18%	-64%
Akademisk arbejde	1.173	8%	443	12%	-62%
Pædagogisk, socialt og kirkeligt arbejde	1.263	9%	414	11%	-67%
Kontor, administration, regnskab og finans	1.055	7%	395	11%	-63%
It og teleteknik	1.493	10%	392	11%	-74%
Salg, indkøb og markedsføring	1.965	14%	385	10%	-80%
Transport, post, lager- og maskinførerarbejde	386	3%	295	8%	-24%
ledelse	298	2%	116	3%	-61%
Hotel, restauration, køkken, kantine	1.113	8%	115	3%	-90%
Undervisning og vejledning	213	1%	97	3%	-55%
Medie, kultur, turisme, idræt og underholdning	85	1%	92	2%	9%
Bygge og anlæg	1.078	8%	81	2%	-92%
Jern, metal og auto	554	4%	51	1%	-91%
Nærings- og nydelsesmiddel	71	0%		1%	-34%
Rengøring, ejendomsservice og renovation	326	2%		1%	-90%
Landbrug, skovbrug, gartneri, fiskeri og dyrepleje	362	3%		1%	-92%
Design, formgivning og grafisk arbejde	158	1%		1%	-88%
Industriel produktion	145	1%		0%	-100%
Tekstil og beklædning	57	0%		0%	-100%
Træ, møbel, glas og keramik		0%		0%	
Vagt, sikkerhed og overvågningsarbejde		0%		0%	-100%
Hovedtotal	14.349	100%	3.728	100%	-74%

Kilde: Beskæftigelsesregion Hovedstaden og Sjælland

Note: Enkelte fagområder er sløret, da der her er for stor usikkerhed forbundet med tallet for den opregnede mangel

Dette billede af en aktivitetsopbremsning inden for bygge- og anlægs- og fremstillingsområderne, der er kraftigere end den generelle afmatning bekræftes af den konstaterede ledighedsudvikling indenfor disse områder. I ledighedsopgørelserne for april 2009 – tidspunktet for virksomhedsundersøgelsen - er ledigheden indenfor byggefagene således 3½ gang så stor som i april 2008 og indenfor Metal er ledigheden næsten tredoblet.

Billedet nuanceres dog af, at der faktisk også kan konstateres en kraftigt reduceret mangel i den konjunkturuafhængige offentlige sektor. Det synes at afspejle fleksibiliteten og omstillingsevnen på arbejdsmarkedet, idet arbejdssøgende i større grad nu retter deres jobsøgning mod en række af de stillingskategorier i det offentlige, hvor der har været stor mangel.

Stor mangel på sygeplejersker og pædagoger

Opgjort på den enkelte stillingsbetegnelse er der størst mangel på sygeplejersker i Østdanmark, efterfulgt af pædagoger og taxichauffører, jf. tabel 5. Det fremgår, at især brancherne offentlig- og privat service, social- og sundhed samt IT og teleteknik er repræsenteret blandt stillingsbetegnelserne med størst mangel.

Der er forskel på mangelbilledet i de to regioner. Det er især indenfor social- og sundhed samt det pædagogiske område, at manglen i Region Sjælland udgør en stor andel af den samlede mangel i Østdanmark.

Tabel 5. Stillingskategorierne med størst mangel, forår 2009.

Østdanmark	Hovedstaden	Sjælland
sygeplejerske	pædagog	sygeplejerske
pædagog	sygeplejerske	programmør
taxichauffør	taxichauffør	taxichauffør
programmør	lægesekretær	salgskonsulent
lægesekretær	social- og sundhedsassistent	pædagog
salgskonsulent	fitness-instruktør	overlæge
social- og sundhedsassistent	softwareudvikler	lægesekretær
bogholder	bogholder	speciallæge
fitness-instruktør	programmør	landbrugsmedhjælper
softwareudvikler	butiksassistent	bogholder
butiksassistent	kok	folkeskolelærer
lagerarbejder	børnepasser	lagerarbejder
kok	kontorassistent	blomsterbinder
pædagogmedhjælper	klínikassistent	VUC-lærer
speciallæge	it-konsulent	fysioterapeut

Kilde: Beskæftigelsesregion Hovedstaden og Sjælland

Sammenlignet med samme liste for efteråret 2008 er elektriker, stilladsmontør, specialarbejder/jord og beton, tjener og rengøringsassistent gået ud af listen, mens bogholder, fitnessinstruktør og taxichauffør er kommet til.

Forskel på manglen i henholdsvis Hovedstaden og Sjællandsregionen.

Langt hovedparten – 2.784 (svarende til 75 pct.) af de forgæves rekrutteringer er registreret i region Hovedstaden, mens de resterende 944 forgæves rekrutteringer er registreret i Region Sjælland, jvf. tabel 1.

Dette afspejler næsten forholdet i antallet af arbejdspladser i de to regioner, og mangelsituationen kan derved siges stort set at være på samme niveau i de to regioner.

I den tilsvarende survey i efteråret 2008 fordelte manglen sig med godt 10.600 i Region Hovedstaden og godt 3.700 i Region Sjælland. Antallet af forgæves rekrutteringer er indenfor det sidste år faldet med 82 pct. i Region Hovedstaden og 80 pct. i Region Sjælland. I løbet af det sidste halvår er antallet af forgæves rekrutteringer faldet med 73,8 pct. i Region Hovedstaden og 74,5 pct. i Region Sjælland.

Antal forgæves rekrutterede stillinger udgør samme andel (0,3 pct.) af alle arbejdspladser i såvel Hovedstaden som Sjælland, jvf. tabel 2.

I Region Hovedstaden har 3 pct. af virksomhederne søgt forgæves efter arbejdskraft, mens andelen i Region Sjælland er 2,1 pct., jvf. tabel 3.

Mangel fordelt på arbejdskraftoplande

Manglen på arbejdskraft kan opgøres på seks geografiske områder i Østdanmark, de såkaldte arbejdskraftoplande. De seks arbejdskraftoplande² er:

1. København by
2. Københavns omegn
3. Nordsjælland
4. Bornholm
5. Østsjælland
6. Vest- og Sydsjælland

² Jobcentrenes placering i arbejdskraftoplande fremgår af bilag 1.

Som det fremgår af tabel 6, så er der stor forskel på hvor hårdt manglen rammer i de forskellige oplande. I København by og i Nordsjælland er der størst andel af virksomheder, der oplever mangel (3 pct.), og i Nordsjælland er der forholdsvis flest arbejdspladser, der forgæves er søgt rekrutteret til (0,4 pct.).

Bornholm og Østsjælland er de oplande, hvor manglen er mindst.

Tabel 6. Forgæves rekrutteringer i Østdanmark medio 2009, fordelt på arbejdskraftoplande.

	Aggregeret mangel over alle stillingskategorier	Andel virksomheder med forgæves rekruttering	Forgæves rekruttering i forhold til antal arbejdspladser
	Antal	Pct.	Pct.
Danmark	8.320	2,8	0,3
Sjælland/Hovedstaden	3.729	2,7	0,3
Hovedstaden	2.784	3,0	0,3
Sjælland	944	2,1	0,3
Københavns by	1.187	3,2	0,3
Københavns omegn	1.052	2,8	0,3
Nordsjælland	740	3,0	0,4
Bornholm	21	1,7	0,1
Østsjælland	64	0,9	0,1
Vest- og Sydsjælland	664	2,3	0,3

Kilde: Beskæftigelsesregion Hovedstaden og Sjælland

I det følgende præsenteres mangelsituationen lidt mere detaljeret for de enkelte oplande, undtagen Bornholm og Østsjælland, hvor den opregnede mangel er så lille, at det ikke er meningsfuldt at øge detaljeringsgraden.

København by og Københavns omegn

I Københavns by er 17 pct. af de forgæves rekrutteringer indenfor kategorien ”It og teleteknik”, mens ”Salg, indkøb og markedsføring” er noteret for 16 pct. af manglen. Herefter kommer ”Pædagogisk og socialt arbejde” og ”Sundhed, omsorg og personlig pleje” med hver 13 pct. af den registrerede mangel.

I Københavns omegn er det medarbejdere indenfor ” Sundhed, omsorg og personlig pleje”, der – med 26 pct. af den samlede mangel - er det største mangelområde med mere end en fjerdedel af den konstaterede mangel, efterfulgt af ”Transport, Post, Lager- og maskinførerarbejde” med 16 pct.

Tabel 7. Arbejdskraftmangel fordelt på oplande og erhvervsgrupper, medio 2009

Københavns by		Københavns omegn			
Antal	Pct.	Antal	Pct.		
Alle grupper	1.187	100%	Alle grupper	1.052	100%
It og Teleteknik	199	17%	Sundhed, Omsorg Og Personlig Pleje	278	26%
Salg, Indkøb Og Markedsføring	192	16%	Transport, Post, Lager- Og Maskinførerarbejde	173	16%
Pædagogisk, Socialt Og Kirkeligt Arbejde	150	13%	Akademisk Arbejde	154	15%
Sundhed, Omsorg Og Personlig Pleje	150	13%	Pædagogisk, Socialt Og Kirkeligt Arbejde	132	13%
Akademisk Arbejde	148	12%	Kontor, Administration, Regnskab Og Finans	126	12%
Kontor, Administration, Regnskab Og Finans	125	11%	Øvrige	189	18%
Hotel, Restauration, Køkken, Kantine	60	5%			
Øvrige	162	14%			

Kilde: Beskæftigelsesregion Hovedstaden og Sjælland

Af tabel 8 fremgår de 15 stillingsbetegnelser, der er konstateret størst mangel på i hhv. Københavns by og Københavns omegn.

Tabel 8. Stillingsbetegnelser med størst mangel på oplande, medio 2009

Københavns by	Københavns omegn
pædagog	sygeplejerske
programmør	pædagog
softwareudvikler	taxichauffør
sygeplejerske	bogholder
lægesekretær	isenkræmmer
HR-konsulent	Transport, Post, Lager- Og Maskinførerarbejde
bartender	lægesekretær
salgskonsulent	bankrådgiver
Uspecificeret - Akademisk Arbejde	systemudvikler
bogholder	social- og sundhedsassistent
it-projektleder	overlæge
account manager	varmemester
butiksmedhjælper	elektriker
klunikassistent	revisor
it-konsulent	bygningsingeniør

I begge oplande er manglen domineret af stillingsbetegnelser indenfor social- og sundhedsområdet, IT, handel og regnskab og akademiske funktioner.

Nordsjælland og Vest- og Sydsjælland

I Nordsjælland er manglen størst indenfor ”Sundhed, omsorg og personlig pleje”, ”Kontor, administration Regnskab og finans” – begge med 9 pct. af den samlede mangel.

I Vest- og Sydsjælland udgør ”Sundhed, omsorg og personlig pleje” med 12 pct. af den samlede mangel det største mangelområde efterfulgt af ”Kontor, administration Regnskab og finans” med 8 pct.

Tabel 9. Arbejdskraftmangel fordelt på oplande og erhvervsgrupper, medio 2009

Nordsjælland		Vest- og Sydsjælland			
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	
Alle grupper	740	62%	Alle grupper	664	63%
Sundhed, Omsorg Og Personlig Pleje	109	9%	Sundhed, Omsorg Og Personlig Pleje	125	12%
Kontor, Administration, Regnskab Og Finans	102	9%	Kontor, Administration, Regnskab Og Finans	88	8%
Pædagogisk, Socialt Og Kirkeligt Arbejde	88	7%	Salg, Indkøb Og Markedsføring	88	8%
It Og Teleteknik	81	7%	Akademisk Arbejde	79	7%
Medie, Kultur, Turisme, Idræt Og Underholdnin	73	6%	Pædagogisk, Socialt Og Kirkeligt Arbejde	60	6%
Salg, Indkøb Og Markedsføring	62	5%	Øvrige	225	21%
Akademisk Arbejde	58	5%			
Hotel, Restauration, Køkken, Kantine	55	5%			
Øvrige	114	10%			

Kilde: Beskæftigelsesregion Hovedstaden og Sjælland

Af tabel 10 fremgår de 15 stillingsbetegnelser, der er konstateret størst mangel på i hhv. Nordsjælland og Vest- og Sydsjælland.

Tabel 10. Stillingsbetegnelser med størst mangel på oplande, medio 2009

Nordsjælland	Vest- og Sydsjælland
fitness-instruktør	programmør
butiksassistent	taxichauffør
børnepasser	salgskonsulent
kontorassistent	sygeplejerske
slagter	landbrugsmedhjælper
kok	speciallæge
pædagog	lagerarbejder
social- og sundhedsassistent	blomsterbinder
sygeplejerske	VUC-lærer
it-konsulent	fysioterapeut
softwareudvikler	murer
advokatsekretær	lægesekretær
taxichauffør	pædagog
datatekniker	elektrofagtekniker
smørrebrødsjomfru	social- og sundhedsassistent

Også i disse oplande er manglen domineret af stillingsbetegnelser indenfor social- og sundhedsområdet, handel og regnskab og til en vis grad IT. Dog er manglen langt mere jævnt fordelt over de forskellige erhvervsgrupper/stillingsbetegnelser end i København By og København Omegn. Især i Vest- og Sydsjælland optræder dog også stillingskategorier fra det faglærte og ufaglærte område.

Bilag 1.

Inddeling i regioner, landsdele og kommuner pr. 1.1. 2007

Landsdele	Nye kommuner
	Region Hovedstaden
København by	København Frederiksberg Dragør Tårnby
Københavns omegn	Albertslund Ballerup Brøndby Gentofte Gladsaxe Glostrup Herlev Hvidovre Høje-Taastrup Ishøj Lyngby-Taarbæk Rødovre Vallensbæk
Nordsjælland	Allerød Egedal Fredensborg Frederikssund Furesø Gribskov Halsnæs Helsingør Hillerød Hørsholm Rudersdal
Bornholm	Bornholm Christiansø
	Region Sjælland
Østsjælland	Greve Køge Lejre Roskilde Solrød
Vest- og Sydsjælland	Faxe Guldborgsund Holbæk Kalundborg Lolland Næstved Odsherred Ringsted Slagelse Sorø Stevns Vordingborg

Beskæftigelsesregion Hovedstaden & Sjælland

Universitetsvej 2, 4000 Roskilde

Tlf. 7222 3400.

Email: brhs@ams.dk

Nærmere oplysninger om analysen af mangelsituationen kan fås ved henvendelse til fuldmægtig Kristian Krüger (kkh@ams.dk)

Nye arbejdsmarkedsanalyser om det regionale arbejdsmarked

Se www.brhovedstadensjaelland.dk